

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ

підготовки бакалавра
спеціальності 034 Культурологія
освітньо-професійної програми Культурологія

Силабус навчальної дисципліни «КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
підготовки бакалавра галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія,
за освітньою програмою Культурологія

Розробник: Хмілевська І. С. – старший викладач кафедри культурології (сумісник),
заслужений діяч мистецтв України

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Столярчук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології
протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 2 курс
		Семестр - III
		Лекції – 20 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 40 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: екзамен
		Семестр - IV
		Лекції – 20 год
		Практичні (семінарські) – 22 год.
		Самостійна робота – 42 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: екзамен
ІНДЗ: €		
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Хмілевська Ірина Станіславівна**

Науковий ступінь:

Вчене звання: **заслужений діяч мистецтв України**

Посада: **старший викладач кафедри культурології (сумісник)**

Контактна інформація: моб. тел. 050 8812939

Дні занять: згідно графіка

З розкладом можна ознайомитись на офіційному сайті ВНУ імені Лесі Українки, зокрема за посиланням <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

У навчальному курсі розглядаються теоретичні основи просвітницької та культурно-дозвілєвої діяльності, методи та форми, сценарно-режисерські основи, художньо-самодіяльна творчість, ігрова діяльність, інформаційно-просвітницька, культурно-розважальна та художньо-публіцистична діяльність культурно-дозвілєвих установ, організація дозвілля з різними категоріями населення, а також основи менеджменту та маркетингу в культурно-дозвілєвій діяльності. Теоретичну основу курсу складає законодавча та нормативна база культурної сфери сучасної України, праці відомих фахівців у сфері дозвілля, менеджменту та маркетингу КДД і зокрема шоу-бізнесу, навчальні посібники та спеціальні періодичні видання.

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Основи культурології», «Соціокультурний розвиток людства», «Етнокультурологія», «Управління закладами культури і мистецтв» тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання навчальної дисципліни «Культурно-дозвіллєва діяльність» є одержання комплексу знань відносно нових форм і методів технології культурно-дозвіллєвої діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Культурно-дозвіллєва діяльність» є: усвідомлення сутності та змісту основних понять і категорій організації дозвілля; набуття методичних навичок організації та проведення ігрових форм дозвіллєвої діяльності; закріплення практичних навичок роботи аніматора з різними віковими категоріями населення; спрямування студентів на самостійне поглиблене вивчення навчального матеріалу через рекомендовану літературу та виконання практичних завдань.

4. Результати навчання (Компетентності)

Впродовж вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються наступні професійні **Загальні компетенції (ЗК).**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

Фахові компетенції (ФК)

ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК 8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвіллєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК 11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.

ФК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації. Здатність до критичного усвідомлення варіативності культурологічних знань та навичок відповідно до завдань та специфіки конкретної ситуації і соціокультурних умов.

ФК 13. Здатність до професійної взаємодії з представниками інших спеціальностей, а також залучення до розв'язання культурних проблем представників громадськості.

ФК 14. Опанування теоретичних та практичних основ розвитку культурних і креативних індустрій, передусім, івент-менеджменту, арт-кураторства, екскурсійної та музейно-галерейної діяльності.

ФК 16. Здатність аналізувати специфіку Волині як пограничного регіону в етнокультурологічному та полікультурному контекстах.

А також досягаються визначені Освітньою програмою **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН 9. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.

ПРН 12. Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань.

ПРН 17. Враховувати у фаховій діяльності соціальні, вікові, релігійні, етнічні, гендерні особливості, сприяти розумінню і толерантному ставленню до них.

ПРН 18. Здатність моніторити соціокультурний потенціал та креативний ресурс Волині з метою налагоджування транскордонного співробітництва та міжкультурної взаємодії.

Зміст освітнього компонента

Предмет, завдання і зміст культурно-дозвілєвої діяльності. Особливості культурно-дозвілєвої діяльності з різними категоріями населення. Методика організації групової, колективної та індивідуальної культурно-дозвілєвої діяльності. Самодіяльна творчість як форма дозвілля. Клуби за інтересами та любительські об'єднання. Масові форми культурно-дозвілєвої діяльності. Інформаційно-дискусійні форми культурно-дозвілєвої діяльності. Видовищні форми дозвілля, їх специфіка та особливості організації. Народні свята та обряди. Режисура народних свят та обрядів. Вечори відпочинку. Гра як засіб організації дозвілля. Ведучий – організатор ігрової діяльності. Організація та управління роботою культурно-освітніх закладів.

У контексті формування вищезазначених професійних компетентностей, студенти будуть обізнані у:

- ✓ теоретично-категоріальному апараті організації та методики культурно-дозвілєвої діяльності;
- ✓ сутності і змісті сучасних технологій організації дозвілля;
- ✓ сучасній індустрії дозвілля та її основних напрямках діяльності;
- ✓ формах, засобах та методах культурно-дозвілєвої діяльності;
- ✓ методиці організації та проведення ігрових дозвілєвих заходів;
- ✓ особливості аудиторії дозвілєвої сфери;
- ✓ загальних тенденціях і місцевих особливостях в розвитку творчості населення, організації студій, творчих колективів, гуртків художньої самодіяльності, хобі-груп;
- ✓ організації та проведенні ігрових та конкурсно-ігрових заходів;
- ✓ у діяльності на збереження та популяризацію традиційної культури свого регіону.;
- ✓ організації роботи гуртків, колективів, студій та розробці програм їх діяльності;
- ✓ організації анімаційної діяльності для різних категорій населення, спрямованої на здійснення патріотичного, морального, естетичного виховання;
- ✓ організації ігрових програм в туристичній, парковій, рекреаційній індустріях.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін).	Лаб.	Конс.	Самост. роб.	*Форма Контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Теоретико-методологічні основи культурно-дозвілєвої діяльності							
Тема 1. Предмет, завдання і зміст курсу «Культурно-дозвілєва діяльність»	10	2	2		2	4	РМГ/3
Тема 2. Соціально-культурна цінність дозвілля та його роль у формуванні загальної культури людини засобами КДД	8	2	2			4	ДС/3
Тема 3. Особливості організації дозвілля в Україні та за її межами	10	2	2		2	4	РМГ/3
Тема 4. Загальна характеристика методики КДД. Засоби, методи, форми КДД	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 5. Особливості проведення культурно-дозвілєвих заходів з різними категоріями населення	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 6. Методика організації групових, колективних та індивідуальних заходів культурно-дозвілєвої діяльності	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 7. Етапи технологічного процесу підготовки та проведення культурно-дозвілєвої програми	10	2	2		2	4	РМГ/3
Тема 8. Режисерські основи культурно-дозвілєвих програм. Сценарій як літературна основа заходу	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 9. Концептуальні підходи щодо художнього та музичного оформлення культурно-дозвілєвих програм	8	2	2			4	ДС/3
Тема 10. Маркетинг у сфері культурно-дозвілєвої діяльності. Реклама	10	2	2		2	4	РМГ/3

Індивідуальне завдання							ІНД3/10
Модульна контрольна робота 1							МКР1/30
Модульна контрольна робота 2							МКР2/30
Разом за змістовим модулем 1	88	20	20		8	40	100
Усього балів							100
Змістовий модуль 2.							
Організаційні засади та інструментарії культурно-дозвілєвої діяльності							
Тема 11. Загальна характеристика форм культурно-дозвілєвої діяльності та їх планування	10	2	2		2	4	РМГ/3
Тема 12. Народні свята та обряди як форми КДД та особливості їх організації	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 13. Видовищні форми дозвілля, їх специфіка та особливості підготовки і проведення	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 14. Тематичні вечори, їх різновиди та особливості проведення	10	2	2		2	4	П/3
Тема 15. Інформаційно-дискусійні форми КДД та методика їх проведення	8	2	2			4	РМГ/3
Тема 16. Конкурсні форми КДД. Методика підготовки та проведення	8	2	2			4	ТР/3
Тема 17. Концерт як видовище, різновиди й особливості організації	8	2	2			4	П/3
Тема 18. Гра як засіб організації дозвілля. Ведучий – організатор ігрової діяльності	10	2	2		2	4	ТР/3
Тема 19. Танцювальні форми КДД. Дискотека як багатоваріантна форма відпочинку	8	2	2			4	ТР/3
Тема 20. Організаційна діяльність клубних установ: управління, планування, фінансування	14	2	4		2	6	РМГ/4

Індивідуальне завдання							ІНДЗ/7
Модульна контрольна робота 1							МКР1/30
Модульна контрольна робота 2							МКР2/30
Разом за змістовим модулем 2	92	20	22		8	42	
Усього балів							100
Усього годин	180	40	42		16	82	

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ТР – тренінг, ІНДЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, П - проект, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студентів з курсу «Культурно-дозвіллева діяльність» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, а також вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістовного модуля. Нижче наводиться орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи студентів.

1. Розробити сценарний план сюжетно-ігрової програми (на вибір).
2. Розробити програму заходів для людей з особливими потребами.
3. Розробити програму і завдання КВК.
4. Розробити конкурсну програму на патріотичну тематику.
5. Розробити сценарний план Новорічного масового заходу (на вибір).
6. Розробити програму заходів (Волонтерська діяльність).
7. Розробити програму до Дня родини.
8. Розробити програму до Дня Молоді.
9. Розробити сценарний план тематичного вечора (на вибір).
10. Розробити програму дитячого ранку (на вибір).
11. Розробити програму вечірки (
12. Розробити програму молодіжної дискотеки.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомні причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету. Студент може перескладати теми в разі відсутності на занятті з поважної причини.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (глосарій, творча робота, сценарій, проект) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у

викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Підсумковий залік та екзамен проводиться в терміни, визначені деканатом у 3 та 4 семестрах. Студентам, що не з'явилися на підсумковий контроль з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку/екзамену відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання сценаріїв та проектів. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

V. Підсумковий контроль

Розподіл балів, які отримують студенти

III семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий модуль 1	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
30	10	30	30

IV семестр

Поточний контроль (max = 40 балів)		Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількіст балів
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	100
33	7	30	30	

Максимальна кількість балів,

яку може отримати студент за види навчальних робіт у III семестрі

Практичні заняття – (за роботу на одному занятті – 3 бали (всього 30 балів);
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 10 балів;
модульна контрольна робота № 1 – 30 балів;
модульна контрольна робота № 2 – 30 балів.

Максимальна кількість балів,

яку може отримати студент за види навчальних робіт у IV семестрі

Практичні заняття – (за роботу на одному занятті – 3 бали (всього 33 бали);
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 7 балів;
модульна контрольна робота № 1 – 30 балів;
модульна контрольна робота № 2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння робити висновки, узагальнення.

Самостійне завдання:

- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

Формами підсумкових семестрових контролів є екзамени. Метою підсумкових контролів є формування практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків, які проходить у формі співбесіди та аналізу виконаних творчих завдань.

Перелік питань до іспиту

1. Предмет, завдання і зміст курсу «Культурно-дозвіллева діяльність».
2. Соціально-культурна цінність дозвілля та його роль у формуванні особистості.
3. Основні функції та напрямки культурно-дозвілєвої діяльності.
4. Завдання, характеристика та особливості культурно-дозвілєвої діяльності в умовах національного відродження.
5. Основні вимоги до організатора культурно-дозвілєвої діяльності.
6. Взаємозв'язок культурно-дозвілєвої діяльності з сучасними умовами життя.
7. Знання особливостей аудиторії, що обслуговується – умова ефективної організації культурно-дозвілєвої діяльності.
8. Основні форми вивчення культурно-дозвілєвих інтересів населення.
9. Вплив громадських закладів на формування потреб у сфері дозвілля.
10. Планування культурно-дозвілєвої діяльності за місцем проживання.
11. Характеристика основних груп аматорських об'єднань.
12. Самодіяльна творчість, її види та жанри.
13. Індивідуальні форми культурно-дозвілєвої діяльності.
14. Сценарій – літературна основа масового заходу.
15. Композиційна будова сценарію.
16. Виховна робота у творчому самодіяльному колективі.
17. Українські народні ігри та їх характеристика.
18. Сутність, функції та завдання гри. Реквізити та вимоги до них.
19. Гра як засіб організації дозвілля. Класифікація ігор.
20. Малорухливі ігри та їх різновиди. Використання малорухливих ігор в організації дозвілля.
21. Рухливі ігри та їх різновиди. Використання рухливих ігор в організації дозвілля.
22. Основні вимоги до ведучого ігрових програм.
23. Виставки та екскурсії як комплексні інформаційно-пізнавальні форми культурно-дозвілєвої діяльності. Особливості їх підготовки та проведення.
24. Конкурсні форми дозвілля, їх підготовка і проведення.
25. Вітальня як форма організації дозвілля.
26. Тематичні різновиди віталень, організація їх роботи.
27. Методика розробки програм фестивалів народної творчості.
28. Використання рухливих ігор у позанавчальній виховній роботі.
29. Значення ігрової діяльності у всебічному розвитку та у зміцненні здоров'я підростаючого покоління.
30. Роль ведучого у проведенні інформаційно-дискусійних форм.
31. Робота журі. Підведення підсумків заходу.
32. Тематичні вечори та їх види.
33. Концерт, його види. Вимоги до ведучого концертної програми.
34. Комплексний вечір відпочинку, вимоги до складання його програми.
35. Фестиваль як форма дозвілля.
36. Особливості підготовки та проведення фестивалів народної творчості.
37. Форми комерційної культурно-дозвілєвої діяльності. Шоу-програми. Особливості підготовки та проведення.
38. Методика підготовки та проведення диспутів і дискусій, їх тематика.
39. Театралізований концерт та його монтажний лист.
40. Особливості організації ігротеки для підлітків.
41. Форми роботи з молоддю та їх особливості.
42. Організація дозвілєвої діяльності з людьми психологічного віку.
43. Організація культурно-дозвілєвої діяльності для людей з обмеженим станом здоров'я.

44. Організація культурно-дозвілєвої діяльності з групами підвищеного ризику.
45. Методика підготовки та проведення тематичних вечорів.
46. Бесіда її види та тематика. Методика підготовки та проведення бесіди.
47. Виставки та екскурсії як комплексні інформаційно-пізнавальні форми культурно-дозвілєвої діяльності. Особливості їх підготовки та проведення.
48. Конкурсні форми дозволя, їх підготовка та проведення.
49. Роль ведучого у проведенні інформаційно-дискусійних форм.
50. Робота журі. Підведення підсумків заходу.
51. Адміністративне керівництво клубним закладом.
52. Планування, облік і звітність культурно-освітніх закладів. Перспективні, квартальні та місячні плани.
53. Фінансування державних клубних закладів, специфіка діяльності комерційних (доходи і розходи, штатний розпис, кошторис, права і обов'язки розпорядника кредитів, оренда).
54. Вимоги до влаштування і технічної експлуатації закладу.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література

1. Бабенко Н. Б. Соціально-культурний потенціал сімейного дозволя / Н. Б. Бабенко // Український соціум : Науковий журнал. - 2005. - N 5/6. - С. 102-111.
2. Бех І. Д. Концепція виховання особистості // Рідна школа.-1991.-№ 5.
3. Бочелюк В. Й. Дозвілєзнавство: Навчальний посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 208 с.
4. Ведмідь Н. І. Організація дозволя туристів : навч. посібник / Н. І. Ведмідь, С.В. Мельниченко. – К. : КНТЕУ, 2008. 85 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. У 2-х кн. – К., 1991.
6. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві / За ред. Ю. І. Саєнка. – Київ: ВАІТЕ, 2007. – 143 с.
7. Герладжі Ф.П. Режисура театралізованих видовищ, народних свят та обрядів: Навчальний посібник. – Рівне: РДІК, 1977. – 144 с.

8. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття») // Освіта. – 1993. С.44-46..
9. Енциклопедія українознавства. Львів, 1993. – Т. 1-4. –1994.
10. Зернецька О. Нові засоби масової комунікації (Соціокультурний аспект).- К., 1993.
11. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К., 1990.
12. Історія релігії в Україні. – К., 1996. – Т.1.
13. Історія України; нове бачення. – К., 1996. – Т.1.
14. Кацинська Л.Л.,Кривко М.П. та ін. Управління виховною діяльністю школи. Рівне.1995. - 88 с.
15. Кімел М. Гендероване суспільство/ Пер.: С. Альошкіна; Ун-т штату Нью-Йорк, Стоуні Брук, Міжнар. фонд "Відродж.". — К. : Сфера, 2003. — 478 с.
16. Киричук О.В. Концепція виховання підростаючих поколінь суверенної України // Рідна школа. – 1994. - № 5.
17. Кирсанов В.В. Социально-педагогические проблемы организации досуга за рубежом. Харьков: ХГИК, 1998.
18. Климник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. – К.,1994. –Кн. 1,2.
19. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. - К.,1990.
20. Ковальчук Т. І. Організація дозвілля студентів: етнопедагогічний підхід / Т. І.Ковальчук, А. О. Муращенко //Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К., 2012. – Вип. 175, Ч. 1. – С. 301–310.
21. Кононенко П.П. Українознавство. – К., 1994.
22. Концепція національного виховання. // Освіта. -1994.- 26 жовтня.
23. Красовицький М.Ю. Виховна робота в школі: досвід, проблеми. - Київ: Освіта,1992.
24. Культура досуга / В. М. Пича, И. В. Бестужев – Лада, В. М. Димов и др. – К.: Из-во при Киевском университете, 1990. – 240с.
25. Культура управління: Навч. посіб. / П. Е. Герчанівська, К. М. Лемківський, І. Федорова.— К. : ІВЦ «Видавницт-во «Політехніка»», 2005. - 152 с.
26. Культурна політика України. Аналітичний огляд [Електронний ресурс] / [О. Гриценко, Г. Андрес, І. Булкіна та ін.] / Український центр культурних досліджень. – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/2007_analiz_6_1.php (станом на 30.03.2014).
27. Культурне відродження України. – Львів, 1993.
28. Кутельмах К. Календарно-побутова обрядовість на Україні. Традиції і сучасність. – К., 1983.
29. Кутузова Г. І. Культурно-дозвілєва діяльність: навч. посіб. для студ. Вищ. навч. закл. / Галина Іванівна Кутузова. – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. – 252 с.
30. Марценюк Т. Гендерова робота: як ринок праці та хатня робота конструюють гендер // Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. – К.: Критика, 2013. – С. 77-96.
31. Нельга Т. О. Культура вільного часу: спроба визначення та умови розвитку в сучасному українському суспільстві / Т. О. Нельга // Український соціум : Науковий журнал. - 2007. – Н. 5/6. - С. 37-43.
32. Обертинська А.П. Масові ігри та свята. К.; Вища школа. 1980.- 180 с.
33. Орієнтовані посадові обов'язки заступника директора з виховної роботи. – інформ. збірник МО України.- 1992. - № 23.
34. Орієнтовані посадові обов'язки педагога-організатора по роботі з дитячими об'єднаннями та організаторами.- інформ. збірник МО України. - 1992.- № 23.

35. Панченко В. І. Мистецтво в контексті культури. - К.: ТОВ «Міжнародна фінансова агенція», 1998. - 192 с.
36. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 408.
37. Петрова І. В. Культурно–дозвіллі практиці населення сучасної України: тенденції та пріоритети / І. В. Петрова // Культура і сучасність: альманах. – 2011. – № 1. – С. 108 – 113.
38. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури: Навч. посіб. - 4-те вид., випр. і доп. - К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.— 359 с.
39. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад // Освіта.- 1993.- 3 вересня.
40. Пономарьов А. Українська етнографія.- К., 1994.
41. Психологія і педагогіка життєтворчості. Навч.метод.посібник.- К.,1992.- 792 с.
42. Романова А.Д. Детские клубы – центры внешкольной и внеклассной воспитательной работы. – К. – Рад.школа., 1982.-170 с.
43. Самотулка Т. Історія України в іграх. Київ-Нью-Йорк, 1995.-347с.
44. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1993.
45. Тофлер О. Особистість майбутнього // Генеза. – 1996. - №4.
46. Українознавство в розбудові держави. К., 1994.
47. Українська культура: історія і сучасність. – Львів, 1994.
48. Українська та зарубіжна культура // За ред. М. Заковича. – К., 2000.
49. Хмілевська І. С. Народна гра – елемент нематеріальної культурної спадщини весняних святково-обрядових дійств / І. С. Хмілевська // Матеріали І Всеукраїнської очно-заочної науково-практичної конференції «Традиції та інновації в підготовці фахового молодшого бакалавра сфери культури і мистецтва. Сучасний фахівець соціокультурної сфери: зміст та методи його підготовки» (Гадяч, 23-24 квітня 2020). – Гадяч : Гадяцький коледж культури і мистецтв імені І. П. Котляревського. – С. 125-132.
50. Цимбалюк Н. М. Еволюція дозвілля в контексті соціологічних категорій [Текст] / Н. Цимбалюк, Ю. Яковенко // Психологія і суспільство : Український науково-економічний та соціально-психологічний часопис. – 2004. - № 2. - С. 118 – 124.
51. Цимбалюк Н. М. Заклад культури клубного типу як соціальна організація // Культура і сучасність. – К.: ДАКККМ, 2001. - С.122-129.
52. Цимбалюк Н. М. Організація та методика культурно-дозвіллівої діяльності. – Ч.1. Теоретичні основи культурно-дозвіллівої діяльності. – К.: ДАКККіМ, 2000. – 145 с.
53. Цимбалюк Н. М. Соціологія дозвілля: Навчальний посібник. – К.: ДАКККіМ, 2002. – 214с.
54. Цьось А. В. Українські народні ігри та забави: Навчальний посібник.- Луцьк: Надстир'я, 1994. – 96 с.
55. Черкашина Л., Шевченко А. Про українську популярну музику і не лише про неї // Філософська і соціологічна думка. – 1990. - № 9. – С.51-53.
56. Форми організації дозвілля дітей та молоді / Упоряд.: В.В. Молочний, С.О. Мопьков, О.В. Безпалько; За заг. ред. І.Д. Звереві. К.: Наук, світ, 2005. - 58с.
57. Чечель О. Державна політика у сфері культури як елемент стратегії національної безпеки України. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017. № 2. К.: Міленіум. С. 23-28.
58. Шейко В. М. Історія української художньої культури: Підручник для студ. вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська; Харківська держ. академія.